

I. Disposicions generals

MINISTERI D'AFERS EXTERIORS I DE COOPERACIÓ

12322 *ACORD multilateral RID 6/2004, en virtut de la secció 1.5.1 del Reglament del transport internacional de mercaderies perilloses per ferrocarril (RID) i de l'article 6512 de la Directiva 96/49/CE (publicat en el «Butlletí Oficial de l'Estat» núm. 42, de 18 de febrer de 2003), relatiu al transport de productes farmacèutics, llestos per al consum, fet a Madrid el 20 d'abril de 2005. («BOE» 170, de 18-7-2005.)*

ACORD MULTILATERAL RID 6/2004

En virtut de l'apartat 1.5.1 del RID i l'article 6512 de la Directiva 96/49/CE, relatiu al transport de productes farmacèutics, llestos per al consum

1. Per derogació de les disposicions del capítol 3.2, taula A del RID, els productes farmacèutics, llestos per al consum, dels números UN

1169, GE II i III,
1170, GE II i III,
1197, GE II i III,
1219, GE II i III,
1293, GE II i III,
1987, GE II i III,
1993, GE II i III,
3077, GE III,
3082, GE III i
3272, GE II i III,

que siguin matèries fabricades per a consum domèstic o personal i estiguin embalades en embalatges del tipus apte per a la seva venda al detall, no estan subjectes a les disposicions del RID.

2. El transport s'ha d'acompanyar d'una còpia d'aquest Acord.

3. Aquest Acord s'aplica per al transport en el territori dels estats membres de la COTIF que hagin signat aquest Acord fins al 31 de desembre de 2006. Si algun dels signataris el revoca abans, roman en vigor únicament per al transport en els territoris dels estats membres de la COTIF signataris del present Acord que no l'hagin revocat, fins a aquesta data.

Madrid, 20 d'abril de 2005.—L'autoritat competent per al RID a Espanya, Luis de Santiago Pérez, director general de Ferrocarrils.

Aquest Acord l'han signat les autoritats competents del RID de/d':

Alemanya.
Àustria.

Bèlgica.
Espanya.
França.
Noruega.
Suècia.
Suïssa.

Es fa públic per a coneixement general.

Madrid, 4 de juliol de 2005.—El secretari general tècnic, Francisco Fernández Fábregas.

12323 *ENTRADA EN VIGOR de l'Acord entre el Regne d'Espanya i la República de Letònia sobre cooperació en matèria de lluita contra el terrorisme, la delinqüència organitzada, el tràfic il·lícit d'estupefaents, substàncies psicòtropes i precursors i altres delictes, fet a Madrid el 24 de novembre de 2003. («BOE» 170, de 18-7-2005.)*

L'Acord entre el Regne d'Espanya i la República de Letònia sobre cooperació en matèria de lluita contra el terrorisme, la delinqüència organitzada, el tràfic il·lícit d'estupefaents, substàncies psicòtropes i precursors i altres delictes, fet a Madrid el 24 de novembre de 2003, va entrar en vigor el 31 de maig de 2005, últim dia del mes següent a la data de recepció de l'última notificació per escrit entre les parts en què es comuniquen el compliment dels requisits legals interns, segons estableix l'article 13.

Es fa públic per a coneixement general i es completa així la inserció efectuada en el «Butlletí Oficial de l'Estat» número 32, de 6 de febrer de 2004.

Madrid, 1 de juliol de 2005.—El secretari general tècnic, Francisco Fernández Fábregas.

CAP DE L'ESTAT

12376 *LLEI 16/2005, de 18 de juliol, per la qual es modifica la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, per regular les especialitats dels litigis transfronterers civils i mercantils en la Unió Europea. («BOE» 171, de 19-7-2005.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'obertura que per als països de la Unió Europea ha suposat la consagració d'un mercat únic en què circulen lliurement persones, mercaderies, serveis i capitals es podria considerar incompleta si no anés acompanyada d'un sistema de garanties que assegurés als ciutadans europeus la tutela dels seus drets en aquest àmbit. És per això que la tutela judicial efectiva que, en el nostre dret intern, consagra l'article 24 de la Constitució espanyola, i que també recull l'article 47 de la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea, també s'ha d'estendre als litigis transfronterers originats pel funcionament del mercat únic.

Aquesta tutela judicial efectiva té una manifestació important en l'anomenada justícia gratuïta, el sentit últim de la qual obeeix a la necessitat que la carència de recursos econòmics no actui com a filtre de les possibilitats d'accés a la justícia per part dels ciutadans. Per pal·liar aquesta situació, el dret espanyol, des de fa molt de temps, va crear el denominat «benefici de pobresa», després conegut com a «benefici de gratuïtat de la justícia», i que en l'actualitat coneixem com a «dret de justícia gratuïta», o també «dret d'assistència jurídica gratuïta».

La Constitució mateixa en l'article 119 disposa que la justícia és gratuïta quan així ho disposi la llei i, en tot cas, respecte dels qui acreditin insuficiència de recursos per litigar. D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional (posada de manifest en sentències com la 30/1981, 77/1983 o 216/1988), la gratuïtat de la justícia es configura com un dret subjectiu la finalitat del qual és assegurar la igualtat de defensa i representació processal a qui no té mitjans econòmics, i al mateix temps constitueix una garantia per als interessos de la justícia.

En l'actualitat, la regulació d'aquesta matèria està en la important Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, la qual va posar fi a la dispersió normativa fins aleshores existent i que va tenir com a novetat principal la desjudicialització del procediment del reconeixement d'aquest dret. Una llei que ara s'ha de modificar per incorporar en el nostre ordenament jurídic la Directiva 2003/8/CE del Consell, de 27 de gener de 2003, destinada a millorar l'accés a la justícia en els litigis transfronterers mitjançant l'establiment de regles mínimes comunes relatives a la justícia gratuïta per a aquests litigis.

II

Però a més d'incorporar en el nostre dret la dita Directiva 2003/8/CE, s'ha decidit aprofitar aquesta reforma de la Llei 1/1996, de 10 de gener, per introduir-hi altres modificacions tendents o bé a actualitzar-ne la normativa en altres canvis produïts en el nostre dret, o bé a cobrir determinades llacunes o deficiències observades al llarg d'aquests anys transcorreguts des que es va aprovar.

D'aquesta manera, la llei fa una nova redacció de l'article 2 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, per ajustar-ne el text tant a la doctrina constitucional manifestada en la Sentència 95/2003, de 22 de maig, com als canvis normatius que han tingut lloc els últims anys, com passa amb el règim aplicable a les associacions d'utilitat pública.

D'altra banda, per tal de millorar la protecció dispensada a les persones amb discapacitat, en la línia que ja han seguit altres normes (com la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat), es modifiquen l'article 5 i la disposició addicional segona per incloure en l'àmbit d'aplicació de la llei aquestes persones amb discapacitat i als qui les tinguin a càrrec seu,

així com les associacions que tinguin com a finalitat la protecció de persones amb discapacitat.

També aquí s'aprofita per reconsiderar alguns aspectes generals de la tramitació de les sol·licituds de reconeixement del dret, que en la pràctica perjudiquen l'efectivitat de la tutela judicial que consagra la Constitució. Aquest és el cas de la consideració de la suspensió dels terminis no només de prescripció, sinó també de caducitat de les accions abans de l'inici del procés, i també l'ampliació dels terminis de què disposen advocats i col·legis d'advocats en els supòsits d'insostenibilitat de les pretensions, i que són manifestament insuficients en els supòsits de més complexitat.

III

La Directiva 2003/8/CE respon al propòsit de la Unió Europea, declarat en el Consell Europeu de Tampere de 15 i 16 d'octubre de 1999, d'instaurar unes normes mínimes que garanteixin un nivell adequat de justícia gratuïta per als assumptes transfronterers en el conjunt de la Unió. Aquests litigis transfronterers, d'acord amb la definició que n'ofereix la mateixa Directiva 2003/8/CE, són aquells en què la part que sol·licita la justícia gratuïta està domiciliada o resideix habitualment en un Estat membre diferent de l'altre Estat membre on hi ha el tribunal competent que n'ha de conèixer o on s'ha d'executar la resolució.

En aquest marc, s'ha d'aclarir que els nacionals dels altres estats membres de la Unió Europea ja gaudeixen actualment d'accés gratuït a la justícia a Espanya, encara que no resideixin al nostre país, en les mateixes condicions que els ciutadans espanyols en els termes que inclou la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta. No obstant això, la Directiva 2003/8/CE reconeix dins el benefici de la justícia gratuïta una sèrie de prestacions no previstes fins ara per la llei espanyola.

Així passa amb el reconeixement d'aquest dret a un col·lectiu que d'acord amb la llei actualment no el té, i que són els nacionals de tercers països que resideixin legalment en un dels estats membres. La llei ha reconegut fins ara el dret a l'assistència jurídica gratuïta als estrangers que resideixen a Espanya, després que la Sentència del Tribunal Constitucional 95/2003, de 22 de maig, hagi declarat la inconstitucionalitat que el benefici es concedeix només als estrangers que resideixen legalment a Espanya.

Així mateix, davant el reconeixement en la Llei 1/1996, de 10 de gener, de l'accés gratuït a tot tipus de processos als qui acreditin insuficiència de mitjans per litigar, incloses no només les persones físiques, sinó també determinades persones jurídiques (associacions d'utilitat pública i fundacions inscrites en el registre administratiu corresponent), la Directiva 2003/8/CE es limita a reconèixer el dret a la justícia gratuïta a les persones físiques i només en els processos en matèria civil i mercantil. No obstant això, en aquest àmbit la Directiva preveu algunes prestacions puntuals que la nostra legislació no recull, com són els serveis d'interpretació, la traducció de documents presentats pel beneficiari a instància del tribunal o autoritat competent i que siguin necessaris per resoldre l'assumpte, o les despeses de desplaçament que siguin a càrrec del sol·licitant del dret, si bé sobre això s'ha de tenir en compte el que disposa el Reglament (CE) número 1206/2001 del Consell, de 28 de maig de 2001, relatiu a la cooperació entre els òrgans jurisdiccionals dels estats membres en l'àmbit de l'obtenció de proves en matèria civil o mercantil.

Cal precisar que la delimitació de l'àmbit objectiu dels litigis transfronterers pel que fa als processos en matèria civil i mercantil també comprèn els litigis derivats d'un contracte de treball, de conformitat amb el que disposa el Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell, de 22 de desembre de 2000, relatiu a la competència judicial, el

reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil. La Llei 1/1996, de 10 de gener, ja reconeix amb caràcter general la justícia gratuïta als treballadors, que ara veurien ampliat el contingut del seu dret amb les novetats que introdueix el nou capítol VIII d'aquesta Llei per als litigis transfronterers.

IV

A partir d'aquests pressupòsits, la incorporació en el nostre ordenament jurídic de la Directiva 2003/8/CE es basa en tres postulats:

a) Els drets de justícia gratuïta de què ja gaudeixen els nacionals de la Unió Europea d'acord amb la nostra legislació vigent no s'han de minorar a l'empareda de la Directiva.

b) El col·lectiu nou de beneficiaris (els nacionals de tercers països que resideixin legalment en un altre Estat membre) ha d'accedir a Espanya als drets que els reconeix la Directiva.

c) Les prestacions singulars que reconeix la Directiva no previstes per la nostra legislació s'apliquen exclusivament als beneficiaris i en les circumstàncies que preveu la Directiva.

Aquestes circumstàncies justifiquen que les modificacions que comporta la Directiva comunitària s'hagin agrupat en un nou capítol de la Llei 1/1996, de 10 de gener, el règim general de la qual no es modifica.

V

El nou Capítol VIII que s'introdueix en la Llei 1/1996, de 10 de gener, regula tant les especificitats derivades del reconeixement del dret en els litigis transfronterers com les noves obligacions que assumeixen les institucions espanyoles com a autoritat expedidora o receptora de les sol·licituds de justícia gratuïta.

S'ha d'aclarir aquí que, d'acord amb el que exigeix la Directiva 2003/8/CE (considerant 32 i article 20), les disposicions del nou capítol VIII, dins el seu àmbit material d'aplicació, i en el que afecti les relacions entre els estats membres de la Unió Europea (amb l'excepció de Dinamarca que es comenta a continuació), prevalen sobre els convenis internacionals subscrits sobre aquesta matèria, com són el Conveni Europeu relatiu a la transmissió de sol·licituds d'assistència jurídica gratuïta de 27 de gener de 1977 i el Conveni de l'Haia d'accés internacional a la justícia de 25 d'octubre de 1980. Fora d'aquest àmbit material o en relació amb estats no membres (o Dinamarca), es mantenen vigents els convenis i tractats internacionals que Espanya hagi ratificat sobre aquesta matèria.

S'ha de fer una menció especial de l'àmbit d'aplicació que aquí té el dret a la justícia gratuïta, que no comprèn la totalitat d'estats membres de la Unió Europea, ja que Dinamarca no està subjecta a l'aplicació de la Directiva 2003/8/CE, atès que, de conformitat amb els articles 1 i 2 del Protocol sobre la posició d'aquest Estat annex al Tractat de la Unió Europea i al Tractat de la Comunitat Europea, no participa en aquest àmbit i no es considera Estat membre als efectes de la cooperació judicial civil.

Finalment, de la mateixa manera que la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, aquesta Llei té com a fonament competencial els que estableix per a l'Estat l'article 149.1.3a, 5a i 6a de la Constitució espanyola.

Article únic. *Modificació de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.*

La Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, es modifica en els termes següents:

U. L'article 2 queda redactat de la manera següent:

«En els termes i amb l'abast que preveuen aquesta Llei i els tractats i convenis internacionals sobre la matèria en què Espanya sigui part, tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta:

a) Els ciutadans espanyols, els nacionals dels altres estats membres de la Unió Europea i els estrangers que estiguin a Espanya, quan acreditin insuficiència de recursos per litigar.

b) Les entitats gestores i serveis comuns de la Seguretat Social, en tot cas.

c) Les persones jurídiques següents quan acreditin insuficiència de recursos per litigar:

1r Associacions d'utilitat pública, previstes en l'article 32 de la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació.

2n Fundacions inscrites en el registre públic corresponent.

d) En l'ordre jurisdiccional social, a més, els treballadors i beneficiaris del sistema de Seguretat Social, tant per a la defensa en judici com per a l'exercici d'accions per a l'efectivitat dels drets laborals en els procediments concursals.

Així mateix, el dret a l'assistència jurídica gratuïta es reconeix als treballadors i beneficiaris de la Seguretat Social per als litigis que sobre aquesta matèria se substanciïn davant l'ordre contenciós administratiu.

e) En l'ordre contenciós administratiu, així com en la via administrativa prèvia, els ciutadans estrangers que acreditin insuficiència de recursos per litigar tenen dret a l'assistència lletrada i a la defensa i representació gratuïta en els procediments que puguin portar a la denegació de la seva entrada a Espanya, a la seva devolució o expulsió del territori espanyol, i en tots els procediments en matèria d'asil.

f) En els litigis transfronterers en matèria civil i mercantil, les persones físiques que preveu el capítol VIII d'aquesta Llei, en els termes que s'hi estableixen.»

Dos. Es modifica l'apartat 5 de l'article 3 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, que queda redactat de la manera següent:

«5. En el supòsit de l'apartat 2 de l'article 6, no és necessari que el detingut o pres acreditat prèviament que no té recursos, sense perjudici que si després no se li reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta, aquest ha d'abonar a l'advocat els honoraris meritats per la seva intervenció.

Tampoc és necessari que les víctimes de violència de gènere, ni les víctimes del terrorisme, acreditin prèviament que no tenen recursos quan sol·licitin defensa jurídica gratuïta especialitzada, si s'escau, que se'ls ha de prestar immediatament, sense perjudici que si no se'ls reconeix amb posterioritat el dret a aquesta, aquestes hagin d'abonar els honoraris meritats a l'advocat, i al procurador quan hi intervengui.»

Tres. S'afegeix un nou segon paràgraf a l'article 5, de manera que l'actual paràgraf segon passa a ser el tercer, amb la redacció següent:

«En les mateixes condicions que assenyalava el paràgraf anterior, es pot reconèixer el dret a l'assistència jurídica gratuïta a les persones amb discapacitat que assenyalava l'article 1.2 de la "Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat", així com les persones que els tin-

guin a càrrec seu quan actuïn en un procés en nom seu i interès.»

Quatre. El paràgraf tercer de l'article 16 queda redactat de la manera següent:

«Quan la presentació de la sol·licitud del reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta es faci abans de començar el procés i l'acció pugui resultar perjudicada pel transcurs dels terminis de prescripció, ha de quedar interrompuda, sempre que dins els terminis que estableix aquesta Llei no sigui possible nomenar advocat al sol·licitant i, si és preceptiu, procurador del torn d'ofici, que exerceixin l'acció en nom del sol·licitant. Quan l'acció pugui resultar perjudicada pel transcurs dels terminis de caducitat, ha de quedar suspesa fins que es dicti una resolució definitiva en via administrativa, en què s'hi reconegui o denegui el dret, moment a partir del qual s'ha de reprendre el còmput del termini.»

Cinc. El paràgraf primer de l'article 32 queda redactat de la manera següent:

«Quan l'advocat designat per a un procés consideri insostenible la pretensió que s'hi pretén fer valer, ho ha de comunicar a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta, dins els 15 dies següents a la seva designació, amb exposició dels motius jurídics en què fonamenta la seva decisió. Transcorregut el termini sense que es produeixi la comunicació, o sense que l'advocat demani la seva interrupció per falta de la documentació necessària per avaluar la pretensió, l'advocat queda obligat a assumir la defensa.»

Sis. El paràgraf primer de l'apartat 2 de l'article 33 queda redactat de la manera següent:

«Formulada la insostenibilitat de la pretensió, la Comissió ha de sol·licitar al col·legi d'advocats un dictamen sobre la seva viabilitat que s'ha d'emetre en el termini de 15 dies.»

Set. S'hi afegeix un nou capítol VIII amb el contingut següent:

«CAPÍTOL VIII

Assistència jurídica gratuïta en els litigis transfronterers de la Unió Europea

SECCIÓ 1a NORMES GENERALS

Article 46. *Àmbit d'aplicació.*

1. En els litigis transfronterers tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta que regula aquest capítol exclusivament les persones físiques que siguin ciutadans de la Unió Europea o nacionals de tercers països que resideixin legalment en un dels estats membres. Als efectes d'aquest capítol, s'entén per Estat membre de la Unió Europea tots els estats membres excepte Dinamarca.

2. El benefici d'assistència jurídica gratuïta només es reconeix en els litigis en matèria civil o mercantil, així com en els procediments extrajudicials en aquestes mateixes matèries quan la Llei els imposi a les parts o el jutjat o tribunal les remeti a aquests procediments.

En aplicació del Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell, de 22 de desembre de 2000, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil, el benefici d'assistència jurídica gratuïta igualment

es reconeix en els litigis transfronterers derivats d'un contracte de treball.

L'assistència jurídica gratuïta també es pot concedir quan es compleixin els requisits que exigeix aquesta Llei per a:

a) L'execució de sentències dictades pels tribunals d'altres estats membres de la Unió Europea en què s'hagi obtingut el benefici de la justícia gratuïta.

b) L'execució de documents públics amb força executiva.

3. En les relacions amb els estats que no siguin membres de la Unió Europea, l'aplicació d'aquest capítol no afecta els restants convenis i tractats multilaterals i bilaterals ratificats per Espanya.

Article 47. *Litigis transfronterers.*

1. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per litigi transfronterer aquell en què la part que sol·licita l'assistència jurídica gratuïta resideix habitualment o està domiciliada en un Estat membre de la Unió Europea diferent de l'altre on hi hagi el jutjat o tribunal competent que n'hagi de conèixer o on s'hagi d'executar la resolució.

2. Per determinar l'Estat membre en què està domiciliada una part del litigi transfronterer, s'ha d'aplicar el que disposa l'article 59 del Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell, de 22 de desembre de 2000, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil.

3. El moment que s'ha de tenir en compte per determinar si existeix un litigi transfronterer és el de presentació de la sol·licitud d'acord amb aquest capítol.

Article 48. *Autoritats expedidores i receptores.*

En l'àmbit d'aplicació d'aquest capítol, són autoritats expedidores i receptores de les sol·licituds d'assistència jurídica gratuïta a què s'enviïn o en què es reben a Espanya els col·legis d'advocats.

SECCIÓ 2a RECONeixEMENT DEL DRET A ESPANYA

Article 49. *Requisits per al reconeixement del dret.*

1. Qui sol·liciti assistència jurídica gratuïta a l'empara d'aquesta secció ha de residir o estar domiciliat en un Estat membre de la Unió Europea diferent d'Espanya. Per al reconeixement d'aquest dret s'han d'observar els requisits que estableixen els articles 3 a 5 d'aquesta Llei.

2. Els límits econòmics que estableix aquesta Llei no han d'impedir que el sol·licitant que els superi pugui obtenir el benefici si prova que no pot fer front a les despeses processals a causa de les diferències en el cost de la vida entre l'Estat membre de la seva residència o domicili i Espanya. En aquest cas, s'ha de tenir en compte si el sol·licitant compleix els criteris de caràcter econòmic aplicables a l'Estat membre del seu domicili o residència habitual per concedir la justícia gratuïta.

Article 50. *Contingut material del dret.*

1. El dret d'assistència jurídica gratuïta reconegut a l'empara d'aquesta secció comprèn totes les prestacions que indica l'article 6, exceptuant-ne l'apartat 2, amb l'extensió temporal de l'article 7, i, a més:

a) Els serveis d'interpretació.

b) La traducció dels documents presentats pel beneficiari a instàncies del jutjat o tribunal o de l'autoritat competent i que siguin necessaris per resoldre l'assumpte.

c) Les despeses de desplaçament que siguin a càrrec del sol·licitant, quan les normes aplicables o el jutjat o tribunal requereixin la seva compareixença personal per a la defensa de la seva pretensió, i el jutjat o tribunal decideixi que no hi ha altres mitjans satisfactoris de prendre declaració. Per tal de considerar si és necessària l'assistència personal del sol·licitant, d'un testimoni o d'un perit, els jutjats i tribunals han de tenir en compte el que preveu el Reglament (CE) número 1206/2001 del Consell, de 28 de maig de 2001, relatiu a la cooperació entre els òrgans jurisdiccionals dels estats membres en l'àmbit de l'obtenció de proves en matèria civil o mercantil, així com, si s'escau, altres convenis o normes aplicables.

d) La defensa i representació gratuïtes per un advocat i procurador en el procediment judicial quan, no sent legalment preceptiva la intervenció d'aquests professionals, el jutjat o tribunal la requereixin expressament mitjançant una interlocutòria motivada atesa la complexitat de l'assumpte o per garantir la igualtat de les parts en el procés.

2. Els documents remesos per les autoritats expedidores competents en aplicació d'aquest capítol estan exempts de legalització i de qualsevol altra formalitat equivalent.

Article 51. *Sol·licitud del dret.*

1. Les sol·licituds d'assistència jurídica gratuïta que vinguin d'un altre Estat membre de la Unió Europea per a un litigi transfronterer s'han de presentar davant el col·legi d'advocats del lloc on estigui el jutjat o tribunal que hagi de conèixer del procés principal per al qual se sol·licita o davant el qual se sol·liciti el reconeixement o execució d'una resolució.

Quan el col·legi d'advocats que rep la sol·licitud consideri que és incompetent per tramitar-la, l'ha de remetre al col·legi que consideri competent, de manera raonada. Si aquest també rebutja la sol·licitud, l'ha d'enviar al Consell General de l'Advocacia Espanyola perquè decideixi quin és el col·legi d'advocats de la descripció del jutjat o tribunal al qual correspon tramitar-la, determinant-ho d'acord amb les regles dels articles 44 i següents de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, o, si s'escau, les normes internacionals que siguin aplicables.

Quan se sol·liciti el reconeixement excepcional del dret perquè es dona qualsevol de les circumstàncies que preveu l'article 5 d'aquesta Llei o quan s'allegui la impossibilitat de fer front a les despeses processals que preveu l'article 49.2, el col·legi d'advocats ha de remetre immediatament a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta la sol·licitud i documentació perquè resolgui sobre la pretensió deduïda.

Les sol·licituds s'han de formalitzar en el model oficial establert a l'efecte, i o bé l'interessat les pot presentar directament, o bé a través de l'autoritat expedidora competent de l'Estat membre en què el sol·licitant tingui la seva residència habitual o el seu domicili. Les sol·licituds s'han d'acompanyar dels documents en què es fonamenta la pretensió.

2. En el supòsit de concurrència de litigants en un mateix procés, el reconeixement del dret l'ha

d'instar de manera individualitzada cada un dels interessats, d'acord amb el que disposa l'article 12.

3. El Ministeri de Justícia, a través de l'òrgan competent en virtut del que disposa l'article 10 de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, ha de notificar a la Comissió Europea els noms i adreces de les autoritats receptores o expedidores competents a Espanya, els àmbits geogràfics sobre els quals tenen competència, els mitjans per rebre les sol·licituds i, si s'escau, la llengua o les llengües oficials de les institucions de la Comunitat, a més de l'espanyol i, si s'escau, de les llengües oficials de la comunitat autònoma on tinguin la seva seu les autoritats expedidores i receptores, en les quals s'accepta que es formalitzin les sol·licituds de justícia gratuïta així com la documentació acreditativa corresponent.

Quan una sol·licitud o la documentació corresponent es rebin en una llengua no acceptada a Espanya, s'han de retornar immediatament a qui les hagi presentat perquè procedeixi a traduir-les i presentar-les en el termini de 15 dies comptats des de la recepció del requeriment.

4. Una vegada presentada la sol·licitud, s'han de seguir en aquests casos les normes que preveuen els articles 13 a 21 amb l'especialitat que el termini d'esmena de deficiències de l'article 14 és de 15 dies. Així mateix, s'han d'observar les normes que recull el capítol IV, en el que siguin aplicables.

En tot cas, s'ha d'informar el sol·licitant sobre la tramitació de la seva sol·licitud, la resolució de la qual ha de ser motivada en cas de denegació total o parcial.

5. En els casos en què hagi de tenir lloc a Espanya el reconeixement o execució d'una resolució judicial dictada per un jutjat o tribunal d'un altre Estat membre de la Unió Europea on s'hagi obtingut el benefici de la justícia gratuïta, el dret a l'assistència jurídica gratuïta s'ha d'instar mitjançant una sol·licitud en què s'acrediti el reconeixement del dret en aquest Estat i el compliment dels requisits de l'article 49.

També es pot concedir el benefici de l'assistència jurídica gratuïta per a l'execució a Espanya de documents públics amb força executiva quan el sol·licitant acrediti el compliment dels requisits de l'article 49.

SECCIÓ 3a RECONeixEMENT DEL DRET EN ALTRES ESTATS MEMBRES

Article 52. *Drets a Espanya.*

Les persones físiques que tinguin la seva residència habitual o el seu domicili a Espanya que pretenguin beneficiar-se d'assistència jurídica gratuïta en un altre Estat membre de la Unió Europea per a un litigi transfronterer dels que preveu aquest capítol poden accedir a Espanya als drets següents:

a) Assistència dels serveis d'orientació jurídica del col·legi d'advocats corresponent a la residència o domicili del sol·licitant fins que es presenti la sol·licitud de justícia gratuïta a l'Estat membre on estigui el tribunal. Aquesta assistència inclou l'assessorament al sol·licitant perquè la sol·licitud vagi acompanyada de tota la documentació acreditativa que sigui necessària perquè s'hi pugui emetre resolució.

b) Traducció de la sol·licitud i de la documentació acreditativa necessària que s'hagi de presentar a les autoritats d'aquest Estat membre.

Article 53. Tramitació.

1. Els drets que preveu l'article 52 es poden sol·licitar davant el col·legi d'advocats que correspongui a la residència habitual o domicili del sol·licitant.

Si el col·legi d'advocats considera que la petició manifestament no té fonament o no entra dins l'àmbit d'aplicació d'aquest capítol, ho ha de notificar al sol·licitant en el termini de cinc dies, i ha de traslladar la sol·licitud a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta perquè decideixi de manera definitiva sobre la negativa a remetre la sol·licitud.

2. Correspon al col·legi d'advocats transmetre la sol·licitud d'assistència jurídica gratuïta a les autoritats receptores de l'Estat membre de la Unió Europea on hi hagi el tribunal competent per al litigi de què es tracti. S'ha de remetre en el termini de 15 dies a partir de la data en què la sol·licitud estigui formalitzada en la llengua o en una de les llengües acceptades per l'Estat membre de l'autoritat receptora i també els documents acreditatius, traduïts, si és necessari, a alguna d'aquestes llengües.

3. Sense perjudici del que preveu l'apartat anterior, el sol·licitant es pot beneficiar dels drets que preveu l'article 52 i presentar pel seu compte la sol·licitud de justícia gratuïta davant l'autoritat receptora competent de l'Estat membre on hi hagi el tribunal o en què s'ha d'executar la resolució.

Article 54. Denegació del dret.

Quan l'autoritat competent d'un altre Estat membre denegui la sol·licitud de justícia gratuïta realitzada des d'Espanya amb exercici dels drets de l'article 52, si concorren les circumstàncies que preveu l'article 19, s'ha d'exigir el reintegrament de les despeses corresponents a les traduccions.»

Vuit. S'afegeix un nou paràgraf tercer a la disposició addicional segona, amb la redacció següent:

«També es reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta, sense necessitat d'acreditar insuficiència de recursos per litigar, a les associacions d'utilitat pública que tinguin com a fi la promoció i defensa dels drets de les persones amb discapacitat que assenyalen l'article 1.2 de la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.»

Nou. S'hi afegeix una nova disposició addicional amb la redacció següent:

«Disposició addicional sisena. *Informació al Ministeri de Justícia sobre els litigis transfronterers.*

A efectes estadístics, els col·legis d'advocats han d'enviar semestralment una relació de sol·licituds de reconeixement d'assistència jurídica gratuïta en els litigis transfronterers duts a terme en els altres estats membres, amb indicació expressa de l'Estat de què es tracti, quan el sol·licitant del dret tingui la seva residència habitual o el seu domicili a Espanya, així com de sol·licituds de reconeixement d'assistència jurídica gratuïta en els litigis transfronterers duts a terme a Espanya, amb indicació expressa de l'Estat de residència habitual o domicili del sol·licitant del dret, al Consell General de l'Advocacia Espanyola, que aquest ha de remetre al Ministeri de Justícia.»

Deu. S'hi afegeix una nova disposició addicional amb la redacció següent:

«Disposició addicional setena. *Ús de mitjans electrònics, informàtics i telemàtics.*

Les administracions públiques competents han de procurar i impulsar l'ús de mitjans electrònics, informàtics i telemàtics en els tràmits lligats al reconeixement de dret d'assistència jurídica gratuïta, i en particular quan es tracti dels supòsits que preveu el capítol VIII de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.»

Onze. S'hi afegeix una nova disposició addicional amb la redacció següent:

«Disposició addicional vuitena. *Assistència jurídica gratuïta a les víctimes del terrorisme.*

1. Les persones declarades víctimes del terrorisme que acreditin insuficiència de recursos per litigar, en els termes que estableix aquesta Llei, tenen dret a la representació i defensa gratuïtes per un advocat i procurador en tots els processos i procediments administratius que tinguin causa directa o indirecta en la situació que provoca aquesta condició. En aquests supòsits, una mateixa direcció lletrada ha d'assumir la defensa de la víctima.

Aquest dret també assisteix els drethavents en cas de defunció de la víctima.

2. En tot cas, s'ha de garantir la defensa jurídica gratuïta i especialitzada de manera immediata a totes les víctimes del terrorisme que ho sol·licitin, sense perjudici que si no se'ls reconeix amb posterioritat el dret a l'assistència jurídica gratuïta, han d'abonar els honoraris meritats per la seva intervenció a l'advocat i al procurador, si s'escau.

3. Els col·legis d'advocats han d'adoptar les mesures necessàries per a la designació urgent de lletrat d'ofici per garantir l'assistència i defensa de les víctimes del terrorisme.»

Disposició final primera. Fonament constitucional.

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.3a, 5a i 6a de la Constitució.

Disposició final segona. Incorporació de dret comunitari.

L'apartat sis de l'article únic d'aquesta Llei, mitjançant el qual s'introdueix un nou capítol VIII en la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, incorpora en el dret espanyol les disposicions de la Directiva 2003/8/CE del Consell, de 27 de gener de 2003, destinada a millorar l'accés a la justícia en els litigis transfronterers mitjançant l'establiment de regles mínimes comunes relatives a la justícia gratuïta per a aquests litigis.

Disposició final tercera. Habilitació normativa.

Es faculta el Govern per dictar les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició final quarta. Entrada en vigor.

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 18 de juliol de 2005.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO